

รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง สิทธิเด็ก
เรียบเรียง นางสาวศิริชนก วิริยเกื้อกุล นิตกรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ มกราคม ๒๕๕๙

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ ก่อนการประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้มีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งองค์การเอกชนระหว่างประเทศด้านเด็ก ตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อเดินทางไปเข้าพบกับรัฐบาลของทุกประเทศเพื่อนำมาให้เห็นความสำคัญของการสมัครเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สำหรับประเทศไทยมีผู้แทนของคณะทำงานดังกล่าวเข้าพบผู้แทนของรัฐบาลไทยคือ นางสาวสุริจตุกุล เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งขณะนั้นยังเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจในการดูแลงานด้านเด็กและเยาวชนในด้านการพัฒนา ซึ่งต่อมาประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารมีฐานะเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยการเป็นรัฐภาคีนั้นได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องสิทธิเด็กในประเทศไทยในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเด็กที่ถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ เป็นต้น

ทั้งนี้ สถานการณ์ด้านสิทธิเด็ก ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๓๒ ถึงพุทธศักราช ๒๕๔๖ นั้น ประเทศไทยมีเพียงกฎหมายฉบับเดียวที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองเด็ก คือ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ โดย จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ดูแลเกี่ยวกับเด็กประพัตติคนไม่สมควร เด็กขาดไร้ผู้ปกครอง เด็กพิการหรือเด็กที่บิดามารดาผู้ปกครองไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดู ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ไม่มีประเด็นในเรื่องเด็กที่ตกอยู่ในความรุนแรง เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่ดูแลเอาใจใส่แต่ประการใด อีกทั้งประชาชนโดยทั่วไปมีความเข้าใจว่ากฎหมายที่คุ้มครองเด็กคือประมวลกฎหมายอาญาที่ลงโทษผู้กระทำความผิดต่อเด็ก แท้ที่จริงแล้วประมวลกฎหมายอาญามุ่งลงโทษต่อผู้กระทำความผิด ไม่ได้เกี่ยวข้องกับารคุ้มครองเด็กผู้เสียหายแต่ประการใด

ดังนั้น ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ ประเทศไทยจึงได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๔ และได้กำหนดขั้นตอนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการอันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และได้ปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่าง

หน่วยงานของรัฐและเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยได้ให้ความคุ้มครองแก่ “เด็ก” คือ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และได้กำหนดมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยแก่เด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก หรือการบังคับขู่เข็ญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ เช่น การเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก เป็นต้น

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๑ โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชนอำเภอ และสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติหรือ กดยช. เป็นกลไกหลักระดับชาติด้านเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ รวมทั้งเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน และกำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติและจัดการประเมินผลการดำเนินงานและเสนอรายงานการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาอย่างน้อยปีละครั้ง ซึ่งผลงานที่สำคัญของคณะกรรมการชุดดังกล่าวคือ การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กในประเด็นต่าง ๆ เช่น การคุ้มครองพยานและผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็ก เป็นต้น

ในปัจจุบันกฎหมายทั้งสองฉบับยังคงบังคับใช้อยู่ ส่งผลให้กลไกและกระบวนการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ก่อเกิดประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาแนวปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิเด็กให้ทันต่อสถานการณ์และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากลโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ภายใต้กลไกของกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (๒๕๕๔). ผลการดำเนินงานคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนา เด็กและเยาวชนแห่งชาติ. สืบค้น ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ จาก http://www.youthpolicy.org/national/Thailand_2012_Youth_Development_Programme.pdf
- กลุ่มมาเจสติค. (๒๕๕๑). สิทธิเด็กและการคุ้มครองทางกฎหมายกับกลุ่มมาเจสติค (พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (๒๕๕๖ก). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖. สืบค้น ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a493/%a493-20-2546-a0001.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (๒๕๕๖ข). พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐. สืบค้น ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a493/%a493-20-2546-a0001.pdf>
- ศิริชนก วิริยเกื้อกุล. (๒๕๕๘). มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดเขตปลอดภัยสำหรับเด็กเพื่อลดอัตราเสี่ยงการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็ก. สืบค้น ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/nrc2557-article90.pdf